

هنگامه غریب مشهد

مروری بر شاخص‌ترین حرکت مردم شهرمان برای مبارزه با دخانیات

افسانه حکمت

شاخص‌ترین رویدادی که در ایران در حوزه منع استعمال دخانیات رخ داده است، جنبش تنباکوست که در آن ناصرالدین‌شاه برای تأمین هزینه‌ها و مخارج سفرهای اروپایی‌اش تصمیم می‌گیرد امتیاز خریدوفروش تنباکو را به انگلستان واگذار کند. به‌موجب این قرارداد، امتیاز تجارت توتون و تنباکو به مدت ۵۰سال به تالپوت اعطا می‌شود. این قرارداد دارای ۵۱فصل بوده است که سندی است بر اختیارات تام انگلستان در امور دخانیات و بی‌اعتنایی به منافع ملت ایران.

مطابق با این قرارداد، شرکت رژی متعهد می‌شود در ازای انحصار خریدوفروش توتون و تنباکوی ایران به مدت ۵۰سال، سالانه مبلغ ۱۵هزار پوند استرلینگ به‌همراه یک‌چهارم سود خالص خود را به شاه پرداخت کند. تاریخ گواهی می‌دهد که واگذاری این امتیاز که در سال ۱۲۷۰خورشیدی روی داده، پس از پایتخت، بیشترین واکنش مردمی را در مشهد به‌جا گذاشته است. فرارسیدن روز مبارزه با دخانیات، سرفصل روایت این بخش از تاریخ مشهد بوده است.

مؤلف «تاریخ انحصار دخانیات»، اوضاع خراسان در این ایام را با توجه به مسائل مربوط به انگلستان و نهضت تنباکو در ایران، این‌طور گزارش می‌دهد: «در سرحد خراسان، مستأجر تنباکو را واداشته‌اند که بنای عظیمی به اسم «محل تنباکو» در نقطه باغ ایلخانی که مشرف بر تمام ارگ شهر و سایر نقاط شهر است، بنماید(بازار). تمام این مخارج گزاف از مالک مملکت آن‌هاست، والا تاجر را چه‌کار به هفت کرور یا دوازده کرور مخارج اجاره‌داری که می‌تواند اصل مایه خود را از این فقرای اهالی ایران دریافت سازد؟» پس از این است که در تهران، حرکت‌هایی برای مبارزه با واگذاری این امتیاز به‌راه می‌افتد که شکستن قلیان‌ها مشهورترین آن‌هاست. این مبارزه در مشهد اما با شورش‌ی پنج‌روزه همراه می‌شود و در حالی ادامه پیدا می‌کند که شهر به‌دلیل برخی عوامل اقتصادی و سیاسی، ثبات کافی نداشته است. نخستین واکنش عمومی به اهدای امتیاز تنباکو در مشهد، با حرکت ۴۰ تا ۵۰فرد از طلاب مدرسه بالاسر و پایین پای حضرت، در اعتراض به ورود کارکنان شرکت «ری» که ریاستش در آن ایام با «دانیال»نامی بوده است، آغاز شد و تمام شهر را فراگرفت. در عصر این روز که تاریخ‌نگاران آن را اول ربیع‌الاول ۱۳۰۹ قمری نوشته‌اند، طلاب در مسیر حرکت خود، به دکان‌دارانی که حاضر به بستن مغازه‌های خود نشده بودند، معترض می‌شوند. به‌دلیل این اتفاق، بیگلربیگی، کلانتر و داروغه مشهد، برای سرکوبی طلاب، نیروهای خود را با بالخیابان گسیل می‌کنند، اما مأموران حکومتی به متفرق کردن طلاب و مردمی که در کنار آن‌ها ایستادگی می‌کردند، موفق نمی‌شوند و ادامه این مبارزه با تحصن بسیاری از مردم، طلاب و فروشندگان تنباکو در صحن آستان مبارک، به حرم مطهر کشیده می‌شود. این مبارزه در مدت کوتاهی آن چنان اوج می‌گیرد که مؤلف «عین‌الواقع» از آن به‌عنوان «هنگامه غریب» مشهد یاد می‌کند. «امینون»، ایران‌شناس بریتانیایی، در روزنوشته‌های خود واقعه تحريم تنباکو در مشهد را این‌طور روایت کرده است: «آثار آسمی، مشهد را نیز تهدید می‌کند. بسیاری از فروشندگان تنباکو و دیگران در حرم بست نشستند و همچنان به‌سرعت گسترش یافت. مردم در خیابان‌ها جمع شدند و نمایندگان انگلیسی را تهدید کردند و علنا تصمیم خود را در پاسداری از دین اسلام اعلام داشتند. روزنامه اخبر در ۲۱ربیع‌الثانی ۱۳۰۹ در گزارشی، به اغتشاش مشهد در جریان تحريم تنباکو پرداخته و ماجرا را طور دیگری قلم زده است که در آن، قسه این‌قیم کرم‌نگر بنامد: «به‌موجب کاغذی که از مشهد نوشته‌اند، بعضی از عوام‌الناس آنجا به‌سبب ورود مأمورین رژی به هند، این‌ها را بخراسته، به ولوله و آشوب هم‌داستان شده، حتی دکانین و بازار شهر را نیز بسته بودند، ولی درثانی به‌سبب اندرزهای مشفقانه و نصایح سودمند جناب مستنطاب اجل اکرم، آقای صاحب‌یوان، فرمانفرمای ایالت خراسان، مردم آشوب‌طلب متنبه شده و هر یک به گوشه‌ای خزیده‌اند. لهذا از اهتمام بلند جناب معظم‌الیه کمال کارآگاهی و تجارب ایشان در امر حکومت، نتیجه ناگواری از این‌های وهوی بی‌معنی روی نداده. خللی به بنیان امنیت و آسایش شهر وارد نیامده، اغتشاش عوام نیز به اندکی توجه ایشان، مبدل به آرامی و سکوت شده است.» اما اصل داستان این چنین است که همین که خبر به ناصرالدین‌شاه می‌رسد، بی‌فوت وقت، تلگرافی برای فتحعلی‌خان صاحب‌دیوان، حاکم وقت خراسان، می‌فرستد و چنین دستور می‌دهد: «اگر آنان فورا دنبال کارشان نروند و دست از این مزخرفات نکنند، بایستی تمام سواران نظام و پیاده‌نظام خراسان را همراه با سواران شجاع‌الدوله و زعفرانلو به مشهد فراخوانید و تمام شورشیان را بدون استئنا دستگیر کنید. صدفرد از آنان را به توپ بسته و پدرشان را درآورید.» گرچه تظاهرکنندگان پس از این دستور، بدون نیاز به این اقدامات پراکنده می‌شوند، اتفاق عجیب دیگری در شهر رخ می‌دهد. تاریخ‌نویسان نوشته‌اند: «پس از آن هر کس گرفتار به اعمال قبیحه دیگر از قبیل سُرب خمر، کشیدن ترپاک، چرس، بنگ و دیگر نشسته‌جات بودند، دست از استعمال کشیدند و دخانیات در شهر منسوخ شد، به‌طوری که مستاجرین و مأمورین رژی انگلیس متحیر ماندند در صدد چاره برآمند.» ناصرالدین‌شاه پس از مقاومت پنج‌روزه مردم، ناچار اجرای قرارداد در مشهد را شش‌ماه به تأخیر می‌اندازد و بعدها هم اجرای قرارداد در این شهر اجباری نمی‌شود.

منبع: تاریخ انحصار دخانیات از حسن کرلایی، اخبار خراسان در مطبوعات دوره قاجار از سیدهدی سیدقلبی، پژوهش غلامرضا آذری‌خاکستر، تاریخ معاصر مشهد از دکتر یوسف متولی حقیقی

شهر

روزنامه شهرامید ورزش‌دگی

۵شنبه ۸ خرداد ۱۳۹۱ ۵ شوال ۱۴۱۱ شماره ۳۲۱۵

SHAHRAHNEWS.IR ۰۴

تاریخ و هویت

- تاریخچه‌ای از محلات قدیم مشهد

از شش محله قدیمی و مهم شهر مشهد دو محله نوغان و سیراب، قدیمی‌تر هستند. محلات سرشور و عیدگاه از نظر قدمت پس از نوغان و سراب قرار دارند و دو محله بالاخیابان و پایین خیابان هم که جوان‌تر هستند، در زمان احداث خیابان مشهد به‌دستور شاهعباس اول صفوی(در آغاز سده ۱۱ هجری) به این نام شهرت یافته‌اند.اگرچه محله سرشور پس از نوغان و سراب از قدیمی‌تر تین محلات مشهد بوده، به‌سبب اینکه دروازه اصلی و مهمی نداشته، در منابع تاریخی قدیمی، کمتر از آن نام برده شده‌است؛البته بنا به گفته حافظ ابرو، تاریخ‌نگار و جغرافی‌دان مشهور ایرانی در عصر تیموری(در گذشته به سال ۸۳۳هجری قمری)، چون در جنوب سرشور، قریه‌ای قدیمی به نام «دستگرد» وجود داشته، تا عهد تیموریان از این محله با نام «دستگرد» هم یاد می‌شده است. در مطلع الشمس، اسمی از سرشور به‌عنوان محله‌های مشهد برده نشده است ولی در کتاب زین‌العابدین قاجار نفوس ارض اقدس) بعد از سراب و به‌عنوان دومین محله مشهد، از آن یاد شده که یکی از شش دروازه شهر را نیز به نام خود اختصاص داده‌است.اکنون خیابان خسروی‌نو، آخوندخراسانی(خاکی پیشین) و امام‌رضاع(تهران سابق) مهم‌ترین بخش‌های باقی‌مانده از محله سرشور را دربر گرفته‌اند.

● بازار در ساختارشهری مشهد قدیم هم‌زمان با توسعه شهر و رونق گرفتن مشهد، مسیر تجاری‌ای که بین سناباد و نوغان به‌تدریج شکل گرفته بود، نیز رونق بیشتری می‌گیرد و بر طول آن افزوده می‌شود.این بازار در دوره تیموریان، مهم‌ترین گذرگاه شهر بوده و بیشترین نقش را در کالبد و شکل دهی شهری ایفا می‌کرده است، از این‌رو محلات و معابر متعددی در حوالی آن شکل می‌گیرند. بازار قدیم مشهد در دوره صفوی از گوشه صحن تا محل چهارسوق به میدان

شور زندگی در سرشور

نگاهی به یکی از مهم‌ترین محله‌های قدیمی مشهد به بهانه

اقدامات شهرداری در بهسازی و احیای آن

سر سنگ (انتهای محله سرشور فعلی) ختم می‌شود و از مکان‌های پراهمیت تجاری شهر به‌شمار می‌رود. از دیگر اقدامات تأثیرگذار دولتمردان صفوی بسر بازار قدیم شهر، گسترش صحن عتیق و احداث بناهایی مانند «گنبد...دردی خان»، «گنبد «حاتم‌خانی»، «دارالقیض» و «توحیدخانه» در ضلع جنوب‌شرقی صحن است که با این اقدامات برای نخستین‌بار، بازار بزرگ به دو قسمت تقسیم می‌شود و در دو طرف صحن قرار می‌گیرد. مهم‌ترین واقعه کالبدی شهر تاوقوع انقلاب اسلامی، ایجاد خیابان‌های جدید در اطراف حرم و طرح توسعه حرم مطهر است. تخریب و تسطیح بناها تا شعاع ۲۲۰متری گنبد مطهر در سال ۱۳۵۴-۱۳۵۳ شمسی در زمان عبدالعظیم ولیان، باعث تخریب بخش باستانی بازار قدیم می‌شود اما بخش بزرگی از آن در دو سوی خیابان خسروی‌نو و در دل محله سرشور، بر جای می‌ماند؛ بخش‌هایی که امروزه به‌عنوان بازار فرش و بازار سرشور می‌شناسیم.

● وجه تسمیه محله و بازار سرشور درباره وجه تسمیه محله و بازار سرشور، داستان‌های زیادی بین مردم و اهالی این محله، دهان‌به‌دهان می‌چرخد؛ داستان‌هایی که گاه به‌دور از واقعیت هستند؛ مثلاً اینکه اهالی این محدوده بر سر سنگی در حوالی آب پایین خیابان (میدان اعدام) که یک طرفش تیز و یک طرفش کند بوده است، با اهالی یک محله دیگر جنگ داشته‌اند و بالاخره موفق می‌شوند سر تیز سنگ را به طرف خودشان بچرخانند و از آن زمان، بازار این قسمت به سرشور شهر می‌شود یا اینکه چون بسیاری از سرشناسان مشهد در این محدوده زندگی می‌کرده‌اند، به سرشور معروف شده است. روایت دیگر می‌گوید مردمان اینجا سرهای پرشوری داشته‌اند؛ برای همین اینجا سرشور لقب گرفته است. در روایت دیگری مردم معتقدند که این محله به‌خاطر وجود بازار و

آمدوشد مردم به آن، شوروحال زیادی داشته؛ به همین دلیل اینجا به سرشور، به معنای سرزندگی و شوروحال، لقب گرفته است. در این باره داستان‌های دیگری هم هست که قدری از نمونه‌های قبلی پذیرفتنی‌تر است؛ مثلاً اینکه در گذشته کاروان‌سراها و حمام‌هایی بوده است که زوار بعد از آنکه وارد مشهد می‌شدند، در این محدوده اتراق و حمام می‌کرده‌اند. در منابع دیگری آمده است در گذشته دسته‌جات عزاداری، قمع‌زن‌ها، دست‌تیزن‌ها یا دست‌خونی‌ها در ایام عزاداری اباعبدالله(الحسین ع)، در مسیر خود به سمت حرم امام‌رضاع) به‌دلیل خون‌آلود بودن، پیش از ورود به صحن حرم، در حمام‌های واقع در بازار شامل «حمام سرسوق»(با سرشور)، «حمام شاه»(حمام مهدی‌قلی‌بیگ)، «حمام سالاربهادر» و «حمام بیگلربیگی» غسل می‌کردند و پس از طهارت، راه خود را ازطریق بازار زنجیر به‌سمت صحن عتیق ادامه می‌دادند، بنابراین نام سرشور از آنجا نشئت گرفته است.

● وجه تسمیه محله و بازار سرشور دربارۀ وجه تسمیه محله و بازار سرشور، داستان‌های زیادی بین مردم و اهالی این محله، دهان‌به‌دهان می‌چرخد؛ داستان‌هایی که گاه به‌دور از واقعیت هستند؛ مثلاً اینکه اهالی این محدوده بر سر سنگی در حوالی آب پایین خیابان (میدان اعدام) که یک طرفش تیز و یک طرفش کند بوده است، با اهالی یک محله دیگر جنگ داشته‌اند و بالاخره موفق می‌شوند سر تیز سنگ را به طرف خودشان بچرخانند و از آن زمان، بازار این قسمت به سرشور شهر می‌شود یا اینکه چون بسیاری از سرشناسان مشهد در این محدوده زندگی می‌کرده‌اند، به سرشور معروف شده است. روایت دیگر می‌گوید مردمان اینجا سرهای پرشوری داشته‌اند؛ برای همین اینجا سرشور لقب گرفته است. در روایت دیگری مردم معتقدند که این محله به‌خاطر وجود بازار و آمدوشد مردم به آن، شوروحال زیادی داشته؛ به همین دلیل اینجا به سرشور، به معنای سرزندگی و شوروحال، لقب گرفته است. در این باره داستان‌های دیگری هم هست که قدری از نمونه‌های قبلی پذیرفتنی‌تر است؛ مثلاً اینکه در گذشته کاروان‌سراها و حمام‌هایی بوده است که زوار بعد از آنکه وارد مشهد می‌شدند، در این محدوده اتراق و حمام می‌کرده‌اند. در منابع دیگری آمده است در گذشته دسته‌جات عزاداری، قمع‌زن‌ها، دست‌تیزن‌ها یا دست‌خونی‌ها در ایام عزاداری اباعبدالله(الحسین ع)، در مسیر خود به سمت حرم امام‌رضاع) به‌دلیل خون‌آلود بودن، پیش از ورود به صحن حرم، در حمام‌های واقع در بازار شامل «حمام سرسوق»(با سرشور)، «حمام شاه»(حمام مهدی‌قلی‌بیگ)، «حمام سالاربهادر» و «حمام بیگلربیگی» غسل می‌کردند و پس از طهارت، راه خود را ازطریق بازار زنجیر به‌سمت صحن عتیق ادامه می‌دادند، بنابراین نام سرشور از آنجا نشئت گرفته است.

● وجه تسمیه محله و بازار سرشور دربارۀ وجه تسمیه محله و بازار سرشور، داستان‌های زیادی بین مردم و اهالی این محله، دهان‌به‌دهان می‌چرخد؛ داستان‌هایی که گاه به‌دور از واقعیت هستند؛ مثلاً اینکه اهالی این محدوده بر سر سنگی در حوالی آب پایین خیابان (میدان اعدام) که یک طرفش تیز و یک طرفش کند بوده است، با اهالی یک محله دیگر جنگ داشته‌اند و بالاخره موفق می‌شوند سر تیز سنگ را به طرف خودشان بچرخانند و از آن زمان، بازار این قسمت به سرشور شهر می‌شود یا اینکه چون بسیاری از سرشناسان مشهد در این محدوده زندگی می‌کرده‌اند، به سرشور معروف شده است. روایت دیگر می‌گوید مردمان اینجا سرهای پرشوری داشته‌اند؛ برای همین اینجا سرشور لقب گرفته است. در روایت دیگری مردم معتقدند که این محله به‌خاطر وجود بازار و

محل شروع ازدحام رسیدم، به‌حدی شلوغ بود که نه راه پس داشتم و نه راه پیش.» درواقع سرشور به معنی شروع بازار مشهد بوده که احتمالاً بسیار هم شلوغ بوده است.

● سرشور قدیم محله سرشور در جنوب‌شرق محله سراب و غرب حرم مطهر واقع بوده و پس از محله سیراب، اعیان‌نشین‌ترین محله شهر محسوب می‌شده است. از آنجا که محله سرشور، میان محله اعیان‌نشین و حکومتی سراب محله تجاری و سوداگرانه یهودنشین محله قرار داشته، هویت مردم آن هم، میانگین هویت مردم دو محله مزبور را تشکیل می‌داده است. به نقل و استناد کتاب نفوس ارض اقدس، تألیف زین‌العابدین قاجار قوانلو که براساس سرشماری سال ۱۲۹۵قمری مشهد تدوین شده است، در این محله خانه اجاره‌ای و وقفی‌ای وجود نداشته، فقرای آن کم و اغنیایش متعارف بوده‌است. نوکران دولتی و آستان‌های محله سرشور، بیش از حد متعارف و رعایا و پیشه‌وران آن، کمتر بوده‌است. کاروان‌سراها و تیمچه‌ها و باغ‌های محله سرشور نسبتاً کم و حمام‌ها و آب‌انبارها و مساجدش بیشتر بوده‌است. بیشتر ساکنان این محله را نوکران دولت و آستان قدس، تجار، صرافان، زرگران، حکاک، ملاک، بزازها، شعراف‌ها و نخودبریزها و مردم میانه‌حال و صاحبان مشاغل متعارف، تشکیل می‌داده‌اند. یکی از ویژگی‌های بارز محله سرشور، نبود ساکنان صاحب مشاغل روسنایی(مانند چوبدار، دشتیان، زارع، سالار، گاوجران، گاودار، گله‌دار، مقنی و میراب) در آن بوده است. درمقابل، ملک‌التجار شهر و متخصصانی مانند شاعر، مُذَهب، صحاف و کتابدار در این محله می‌زیست‌ه‌اند. یکی دیگر از ویژگی‌های بارز این محله، سکونت تعداد درخرو ملاحظه‌ای مهاجر ثروتمند مَروِی و هَروِی در آن بوده است. در این محله، لوطی،

● چهره‌های شاخص محلی از چهره‌های شاخص ساکن این محله، می‌توان به آیت‌الله‌خامنه‌ای، خانواده خیامی که سبب رونق صنعت خودروسازی ایران شده‌اند، دکتر شیخ و محمدتقی بهار، شاعر مشهدی، اشاره کرد که هر کدام چهره‌های فرهنگی شاخص در کشور شناخته می‌شوند. همچنین در این محله، خواهر بزرگ رهبری، خانه خاندان پدری همسر آیت‌الله علم‌الهدی و منزل خواهر آیت‌الله سیستانی قرار داشته است که هر کدام پاتوقی برای انقلابیون در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ محسوب می‌شده‌اند. بازار سرشور امروز بیشتر مغازه‌های سوغالت‌فروشی را در خود جای داده و بافت محله سرشور نیز به‌سمت ساخت‌وساز واحدهای اقامتی، تمایل پیدا کرده است.

● چهره‌های شاخص محلی از چهره‌های شاخص ساکن این محله، می‌توان به آیت‌الله‌خامنه‌ای، خانواده خیامی که سبب رونق صنعت خودروسازی ایران شده‌اند، دکتر شیخ و محمدتقی بهار، شاعر مشهدی، اشاره کرد که هر کدام چهره‌های فرهنگی شاخص در کشور شناخته می‌شوند. همچنین در این محله، خواهر بزرگ رهبری، خانه خاندان پدری همسر آیت‌الله علم‌الهدی و منزل خواهر آیت‌الله سیستانی قرار داشته است که هر کدام پاتوقی برای انقلابیون در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ محسوب می‌شده‌اند. بازار سرشور امروز بیشتر مغازه‌های سوغالت‌فروشی را در خود جای داده و بافت محله سرشور نیز به‌سمت ساخت‌وساز واحدهای اقامتی، تمایل پیدا کرده است.

● چهره‌های شاخص محلی از چهره‌های شاخص ساکن این محله، می‌توان به آیت‌الله‌خامنه‌ای، خانواده خیامی که سبب رونق صنعت خودروسازی ایران شده‌اند، دکتر شیخ و محمدتقی بهار، شاعر مشهدی، اشاره کرد که هر کدام چهره‌های فرهنگی شاخص در کشور شناخته می‌شوند. همچنین در این محله، خواهر بزرگ رهبری، خانه خاندان پدری همسر آیت‌الله علم‌الهدی و منزل خواهر آیت‌الله سیستانی قرار داشته است که هر کدام پاتوقی برای انقلابیون در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ محسوب می‌شده‌اند. بازار سرشور امروز بیشتر مغازه‌های سوغالت‌فروشی را در خود جای داده و بافت محله سرشور نیز به‌سمت ساخت‌وساز واحدهای اقامتی، تمایل پیدا کرده است.

● چهره‌های شاخص محلی از چهره‌های شاخص ساکن این محله، می‌توان به آیت‌الله‌خامنه‌ای، خانواده خیامی که سبب رونق صنعت خودروسازی ایران شده‌اند، دکتر شیخ و محمدتقی بهار، شاعر مشهدی، اشاره کرد که هر کدام چهره‌های فرهنگی شاخص در کشور شناخته می‌شوند. همچنین در این محله، خواهر بزرگ رهبری، خانه خاندان پدری همسر آیت‌الله علم‌الهدی و منزل خواهر آیت‌الله سیستانی قرار داشته است که هر کدام پاتوقی برای انقلابیون در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ محسوب می‌شده‌اند. بازار سرشور امروز بیشتر مغازه‌های سوغالت‌فروشی را در خود جای داده و بافت محله سرشور نیز به‌سمت ساخت‌وساز واحدهای اقامتی، تمایل پیدا کرده است.

● چهره‌های شاخص محلی از چهره‌های شاخص ساکن این محله، می‌توان به آیت‌الله‌خامنه‌ای، خانواده خیامی که سبب رونق صنعت خودروسازی ایران شده‌اند، دکتر شیخ و محمدتقی بهار، شاعر مشهدی، اشاره کرد که هر کدام چهره‌های فرهنگی شاخص در کشور شناخته می‌شوند. همچنین در این محله، خواهر بزرگ رهبری، خانه خاندان پدری همسر آیت‌الله علم‌الهدی و منزل خواهر آیت‌الله سیستانی قرار داشته است که هر کدام پاتوقی برای انقلابیون در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ محسوب می‌شده‌اند. بازار سرشور امروز بیشتر مغازه‌های سوغالت‌فروشی را در خود جای داده و بافت محله سرشور نیز به‌سمت ساخت‌وساز واحدهای اقامتی، تمایل پیدا کرده است.

● چهره‌های شاخص محلی از چهره‌های شاخص ساکن این محله، می‌توان به آیت‌الله‌خامنه‌ای، خانواده خیامی که سبب رونق صنعت خودروسازی ایران شده‌اند، دکتر شیخ و محمدتقی بهار، شاعر مشهدی، اشاره کرد که هر کدام چهره‌های فرهنگی شاخص در کشور شناخته می‌شوند. همچنین در این محله، خواهر بزرگ رهبری، خانه خاندان پدری همسر آیت‌الله علم‌الهدی و منزل خواهر آیت‌الله سیستانی قرار داشته است که هر کدام پاتوقی برای انقلابیون در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ محسوب می‌شده‌اند. بازار سرشور امروز بیشتر مغازه‌های سوغالت‌فروشی را در خود جای داده و بافت محله سرشور نیز به‌سمت ساخت‌وساز واحدهای اقامتی، تمایل پیدا کرده است.

چرا سرشور مهم است؟

رضا سلیمان نوری رئیس هیئت‌مدیره انجمن توسعه گردشگری چهارباغ خراسان

مطهر رضوی به شهری مدرن با معماری چلیپایی به مرکزیت حرم مطهر و فرازونشیب‌های بسیار بوده است. بخش قابل توجهی از این فرازونشیب‌ها در ۴مقطع زمانی دوران شاه‌طهماسب صفوی و ساخته‌شدن برج‌واروی اولیه شهر، دوران فتحعلی‌شاه و نابودشدن بخش عمده‌ای از شهر از جمله محله شاه‌نشین چهارباغ به‌دلیل تلاش شاه جدید برای رسیدن به جنبینه‌های خیالی نادرشاهی، دوران ابتدایی پهلوی‌اول و تغییر ساختار شهر از شهری با معماری تک‌محوری بر اساس حرم

شهر مشهد از آن جمله شهرها محسوب می‌شود که در طول عمر خود، دست‌نخوش فرازونشیب‌های بسیار بوده است. بخش قابل توجهی از این فرازونشیب‌ها در ۴مقطع زمانی دوران شاه‌طهماسب صفوی و ساخته‌شدن برج‌واروی اولیه شهر، دوران فتحعلی‌شاه و نابودشدن بخش عمده‌ای از شهر از جمله محله شاه‌نشین چهارباغ به‌دلیل تلاش شاه جدید برای رسیدن به جنبینه‌های خیالی نادرشاهی، دوران ابتدایی پهلوی‌اول و تغییر ساختار شهر از شهری با معماری تک‌محوری بر اساس حرم

شهر مشهد از آن جمله شهرها محسوب می‌شود که در طول عمر خود، دست‌نخوش فرازونشیب‌های بسیار بوده است. بخش قابل توجهی از این فرازونشیب‌ها در ۴مقطع زمانی دوران شاه‌طهماسب صفوی و ساخته‌شدن برج‌واروی اولیه شهر، دوران فتحعلی‌شاه و نابودشدن بخش عمده‌ای از شهر از جمله محله شاه‌نشین چهارباغ به‌دلیل تلاش شاه جدید برای رسیدن به جنبینه‌های خیالی نادرشاهی، دوران ابتدایی پهلوی‌اول و تغییر ساختار شهر از شهری با معماری تک‌محوری بر اساس حرم

ساسان

نوروزری

مشاور طرح

احیای بازار و

محله سرشور:

ما با اجرای

این طرح

تلاش می‌کنیم

زمینه مناسب

را برای زائران

و مجاوران

فراهم کنیم

تا بتوانند

برپایه هویت

فرهنگی

و تاریخی

شهرشان به

یک الگوی

مناسب

زیست در دور

حرم مطهر

رضوی برسد